

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
JEAN RICHARD DE LA TOUR
prednesené 24. marca 2022¹

Vec C-720/20

**RO, zastúpená zákonným zástupcom,
proti
Bundesrepublik Deutschland**

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Verwaltungsgericht Cottbus (Správny súd Cottbus, Nemecko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti – Spoločná politika v oblasti azylu a doplnkovej ochrany – Smernica 2013/32/EÚ – Článok 33 ods. 2 písm. a) – Zamietnutie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej dieťaťom ako neprípustnej z dôvodu predchádzajúceho priznania medzinárodnej ochrany jeho rodinným príslušníkom – Nariadenie (EÚ) č. 604/2013 – Kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie tejto žiadosti o medzinárodnú ochranu – Najlepšie záujmy dieťaťa“

I. Úvod

1. Prejednávaná vec objasňuje ťažkosti, s ktorými sa stretávajú členské štáty pri uplatňovaní kritérií stanovených v nariadení (EÚ) č. 604/2013², keď sa k technickej povahe týchto pravidiel pridá zložitost' sociálnej reality, a to predovšetkým reality rodinného života utečencov. Ako vyplýva z mnohých právnych sporov, ktoré v súčasnosti prejednáva Súdny dvor, rodinný život utečencov nie je ukotvený v čase ani priestore.³ Rodiny sa sťahujú z jedného členského štátu do druhého, pričom im však postavenie osôb požívajúcich medzinárodnú ochranu poskytnuté ich členom neumožňuje usadiť sa na území Únie podľa vlastnej vôle.⁴ Rodiny sa zároveň rozrastajú,

¹ Jazyk prednesu: francúzština.

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 31).

³ Pozri v tejto súvislosti návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Pikamäe vo veci *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Celistvosť rodiny – Už priznaná ochrana)* (C-483/20, EU:C:2021:780), a rozsudok z 22. februára 2022, *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Celistvosť rodiny – Už priznaná ochrana)* (C-483/20, EU:C:2022:103). Pozri tiež vec *Ministre de l'immigration et de l'asile (C-153/21)*, ktorú prejednáva Súdny dvor a ktorá nastoľuje podobnú otázku ako prejednávaná vec, a vec *C-745/21, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid*, ktorá sa týka práv nenarodeného dieťaťa, voči ktorého matke bolo vydané rozhodnutie o odovzdaní do Litvy na základe nariadenia č. 604/2013, zatiaľ čo jeho otec požíva v Holandsku medzinárodnú ochranu.

⁴ Pozri v tomto zmysle článok 33 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 337, 2011, s. 9), ktorý umožňuje len osobám s postavením medzinárodnej ochrany voľne sa pohybovať na území členského štátu, ktorý poskytol túto ochranu, a môcť si zvoliť miesto pobytu na tomto území, ako aj rozsudok z 1. marca 2016, *Alo a Osso* (C-443/14 a C-444/14, EU:C:2016:127, bod 37).

a tak vzniká otázka právneho postavenia dieťaťa narodeného na území iného členského štátu, než je členský štát, ktorý poskytol medzinárodnú ochranu jeho rodinným príslušníkom (ďalej len „hostiteľský štát“), a predovšetkým otázka, ktorý členský štát je príslušný na posúdenie žiadosti takéhoto dieťaťa o medzinárodnú ochranu.

2. Prejednávaná vec predstavuje takýto sled okolností. V danom prípade členovia jednej rodiny, ruskí štátni príslušníci, v roku 2012 získali v Poľsku postavenie utečencov a následne sa presťahovali do Nemecka, kde si zriadili bydlisko bez toho, aby im bolo na tento účel udelené povolenie na pobyt. V tomto poslednom uvedenom členskom štáte, v ktorom sa uvedená rodina zdržiava neoprávnene, sa im v roku 2015 narodilo ďalšie dieťa (ďalej len „žalobkyňa“). Toto dieťa podalo nemeckým orgánom žiadosť o medzinárodnú ochranu, ktoré ju na základe článku 33 ods. 2 písm. a) smernice 2013/32/EÚ⁵ vyhlásili za neprípustnú.

3. Cieľom tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania je dozvedieť sa, aké procesné pravidlá sa majú uplatniť na posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanú uvedeným dieťaťom v členskom štáte, na ktorého území sa narodilo a kde žije spolu so svojimi rodinnými príslušníkmi, keď títo rodinní príslušníci získali postavenie utečenca v inom členskom štáte, ktorý sa rozhodli opustiť a do ktorého sa nechcú vrátiť.

4. Je nesporné, že v prípade žiadateľov o medzinárodnú ochranu, ako aj osôb požívajúcich medzinárodnú ochranu je potrebné zachovať celistvosť rodiny a musia sa v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa v zmysle článku 7 a článku 24 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“). Takisto je potrebné zaručiť účinnosť práva na azyl zakotveného v článku 18 Charty, a to tak z hľadiska toho, aby dieťa malo prístup ku konaniu o posúdení jeho žiadosti o medzinárodnú ochranu, ako aj z hľadiska toho, aby jeho rodinní príslušníci požívali práva spojené s ich postavením utečenca. V tejto súvislosti síce nariadenie č. 604/2013 stanovuje rámec pre prechod zodpovednosti za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu, avšak ustanovenia, ktoré stanovuje, neumožňujú uchopiť celý sled okolností súvisiacich najmä s pohybom rodín na území Únie. Okrem toho účelom tohto nariadenia nie je upraviť prechod zodpovednosti vo veciach medzinárodnej ochrany, ktorý je v prípadoch, akým je dotknutý prípad, rovnako zásadný a ktorý v súčasnosti patrí do pôsobnosti Dohovoru o právnom postavení utečencov⁶ a Európskej dohody o prechode zodpovednosti za utečencov⁷.

5. V týchto návrhoch uvediem svoje výhrady k procesným prostriedkom, ktoré boli uvedené tak v návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ako aj v priebehu pojednávania, konkrétne k analogickému uplatneniu článku 9 nariadenia č. 604/2013, článku 20 ods. 3 tohto nariadenia alebo článku 33 ods. 2 písm. a) smernice 2013/32. Následne navrhнем, aby Súdny dvor uplatnil iný procesný prostriedok založený na najlepších záujmoch dieťaťa a rozhodol, že v situácii, akou je situácia v prejednávanej veci, keď dieťa podalo žiadosť o medzinárodnú ochranu v členskom

⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 60).

⁶ Dohovor podpísaný v Ženeve 28. júla 1951, ktorý nadobudol platnosť 22. apríla 1954 [Zbierka zmlúv Organizácie spojených národov, zv. 189, s. 150, č. 2545 (1954)]. Tento dohovor bol zmenený Protokolom týkajúcim sa právneho postavenia utečencov, ktorý bol uzavretý v New Yorku 31. januára 1967 a nadobudol platnosť 4. októbra 1967. Pozri najmä článok 28 tohto dohovoru.

⁷ Dohovor podpísaný v Štrasburgu 16. októbra 1980 (STE č. 107). Európska komisia zvažovala použitie tohto mechanizmu v Zelenej knihe o budúcom spoločnom európskom azylovom systéme zo 6. júna 2007 [KOM(2007) 301 v konečnom znení, neuvverejnený v Ú. v. EÚ, bod 2.3, s. 7], na ktorý odkazuje smernica Rady 2003/109/ES z 25. novembra 2003 o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín, ktoré sú osobami s dlhodobým pobytom (Ú. v. EÚ L 16, 2004, s. 44; Mim. vyd. 19/006, s. 272), zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2011/51/EÚ z 11. mája 2011 (Ú. v. EÚ L 132, 2011, s. 1). Pozri tiež, pokiaľ ide o túto tému, IPPOLITO, F.: Reconnaissance et confiance mutuelles en matière d'immigration et d'asile: de l'iné)volution d'un principe? In: FARTUNOVA-MICHEL, M., MARZO, C.: *Les dimensions de la reconnaissance mutuelle en droit de l'Union européenne*. Bruylant: Brusel, 2018, s. 218 až 243, najmä s. 220.

štáte, na ktorého území sa narodilo a kde má spolu so svojimi rodinnými príslušníkmi ku dňu podania tejto žiadosti svoje obvyklé bydlisko, sa článok 3 ods. 2 a článok 6 ods. 1 nariadenia č. 604/2013 majú vykladať v tom zmysle, že najlepšie záujmy dieťaťa vyžadujú, aby bol na posúdenie uvedenej žiadosti príslušný tento členský štát.

II. Právny rámec

A. Právo Únie

6. V rámci týchto návrhov budem odkazovať na články 7, 18 a 24 Charty, ako aj na články 3, 6, 9, 20 a 21 nariadenia č. 604/2013. Budem sa tiež odvolávať na článok 33 smernice 2013/32 a článok 24 smernice 2011/95.

B. Nemecké právo

7. § 29 Asylgesetz (zákon o azyle) v znení uverejnenom 2. septembra 2008⁸, v znení predpisov Integrationsgesetz (zákon o integrácii) z 31. júla 2016⁹, ktorý nadobudol účinnosť 6. augusta 2016, je nazvaný „Nepripustné žiadosti“ a stanovuje:

„(1) Žiadosť o azyl je neprípustná, ak:

1. je za posúdenie žiadosti o azyl zodpovedný iný členský štát

a) podľa nariadenia [č. 604/2013] alebo

b) na základe iných predpisov Európskej únie alebo medzinárodnej zmluvy

...“

III. Skutkové okolnosti sporu vo veci samej a prejudiciálne otázky

8. Žalobkyňa a jej rodinní príslušníci sú ruskí štátni príslušníci čečenského pôvodu. Dňa 19. marca 2012, ešte pred narodením žalobkyne, bolo týmto rodinným príslušníkom v Poľsku priznané postavenie utečenca. Títo následne v decembri 2012 opustili posledný uvedený členský štát a odišli do Nemecka, kde si podali nové žiadosti o medzinárodnú ochranu. Príslušné nemecké orgány preto zaslali poľským orgánom dožiadania o prijatie dotknutých osôb späť, ktorým poľské orgány nevyhoveli z dôvodu, že uvedení rodinní príslušníci už požívajú v Poľsku medzinárodnú ochranu.¹⁰

⁸ BGBl. 2008 I, s. 1798.

⁹ BGBl. 2016 I, s. 1939.

¹⁰ Pozri v tejto súvislosti rozsudok z 19. marca 2019, Ibrahim a i. (C-297/17, C-318/17, C-319/17 a C-438/17, EU:C:2019:219), v ktorom Súdny dvor rozhodol, že „členský štát nemôže v rámci konaní vymedzených [nariadením č. 604/2013] platne dožiadať iný členský štát o prevzatie alebo prijatie späť štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý podal žiadosť o medzinárodnú ochranu v prvom z týchto členských štátov potom, ako mu bola priznaná doplnková ochrana druhým z nich“ (bod 78).

9. Následne príslušné nemecké orgány 2. októbra 2013 vyhlásili dotknuté žiadosti o medzinárodnú ochranu za neprípustné. Vydali teda voči rodinným príslušníkom príkaz opustiť územie pod hrozbou vyhostenia s tým, že sa na nich vzťahujú ustanovenia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (Ú. v. EÚ L 348, 2008, s. 98).¹¹

10. Žalobkyňa sa narodila v Nemecku 21. decembra 2015. Rovnako ako jej rodinní príslušníci je ruskou štátnou príslušníčkou. V roku 2016 podala žiadosť o medzinárodnú ochranu. Podľa vnútroštátneho súdu nebolo v súvislosti s touto žiadosťou začaté žiadne konanie o určenie príslušného členského štátu.

11. Rozhodnutím nemeckých orgánov zo 14. februára 2019, aktualizovaným 19. marca 2019, bol voči rodinným príslušníkom žalobkyne vydaný nový príkaz na opustenie štátneho územia pod hrozbou vyhostenia.

12. Rozhodnutím z 20. marca 2019 Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Spolkový úrad pre migráciu a utečencov, Nemecko) zamietol žiadosť žalobkyne o medzinárodnú ochranu ako neprípustnú. Žalobkyňa preto podala proti tomuto rozhodnutiu žalobu na vnútroštátny súd. Vnútroštátny súd má pochybnosti o tom, či je Spolková republika Nemecko členským štátom, ktorý je podľa nariadenia č. 604/2013 príslušný na posúdenie predmetnej žiadosti o medzinárodnú ochranu, a ak to tak nie je, či je napriek tomu oprávnená zamietnuť ju na základe článku 33 ods. 2 písm. a) smernice 2013/32 ako neprípustnú.

13. Za týchto podmienok Verwaltungsgericht Cottbus (Správny súd Cottbus, Nemecko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Má sa v súvislosti s požiadavkou práva Únie týkajúcej sa zamedzenia sekundárnej migrácii, ako aj všeobecnou zásadou jednoty rodiny, ktorá je vyjadrená v [nariadení č. 604/2013], vyžadovať analogické uplatnenie článku 20 ods. 3 tohto nariadenia v situácii, v ktorej maloleté dieťa a jeho rodičia podajú žiadosti o medzinárodnú ochranu v rovnakom členskom štáte, rodičia však už požívajú medzinárodnú ochranu v inom členskom štáte, zatiaľ čo dieťa sa narodilo až v členskom štáte, v ktorom podalo žiadosť o medzinárodnú ochranu?
2. V prípade, že je odpoveď na prvú otázku kladná, treba sa zdržať posúdenia žiadosti o azyl maloletého dieťaťa podľa [nariadenia č. 604/2013] a vydať rozhodnutie o odovzdaní podľa článku 26 nariadenia s prihliadnutím na to, že je možné, že na posúdenie žiadosti maloletého dieťaťa o medzinárodnú ochranu je príslušný štát, v ktorom medzinárodnú ochranu požívajú jeho rodičia?
3. V prípade, že je odpoveď na druhú otázku kladná, má sa článok 20 ods. 3 [nariadenia č. 604/2013] analogicky uplatniť aj v tej súvislosti, keď podľa jeho druhej vety nie je nutné vykonanie nového postupu vo veci prevzatia pre neskôr narodené dieťa, hoci potom vzniká nebezpečenstvo, že prijímajúci členský štát nevie o možnej situácii odôvodňujúcej prijatie maloletého dieťaťa, respektíve vo svojej správnej praxi odmietne analogické uplatnenie článku 20 ods. 3 nariadenia (EÚ) č. 604/2013, a tým pre maloleté dieťa vzniká nebezpečenstvo, že sa stane „refugee in orbit“?

¹¹ Vzhľadom na krátke trvanie ich pobytu v Poľsku navyše nepatria do pôsobnosti smernice 2003/109.

4. V prípade, že je odpoveď na druhú a tretiu otázku záporná, môže sa voči maloletému dieťaťu, ktoré v členskom štáte podalo žiadosť o medzinárodnú ochranu, vydať rozhodnutie o neprípustnosti podľa analogického uplatnenia článku 33 ods. 2 písm. a) [smernice 2013/32] aj vtedy, ak síce nie dieťa samotné, ale jeho rodičia požívajú medzinárodnú ochranu v inom členskom štáte?“

14. Žalobkyňa, belgická, nemecká, talianska, holandská a poľská vláda, ako aj Komisia predložili svoje písomné a/alebo ústne pripomienky na pojednávaní, ktoré sa konalo 14. decembra 2021.

IV. Analýza

A. Úvodné poznámky

15. Na úvod považujem za potrebné uviesť niekoľko poznámok týkajúcich sa rozsahu návrhu na začatie prejudiciálneho konania v súvislosti s obsahom pripomienok predložených dotknutými osobami, ako aj ústnych prednesov.

16. Vnútroštátny súd kladie Súdnemu dvoru štyri prejudiciálne otázky, ktorých formulácia vychádza z formulácie článku 33 ods. 1 smernice 2013/32. Tento článok rozlišuje na jednej strane prípady, v ktorých sa žiadosť o medzinárodnú ochranu neposudzuje podľa nariadenia č. 604/2013, pričom členský štát, ktorému bola vec predložená, preto prenesie zodpovednosť za posúdenie tejto žiadosti na členský štát, o ktorom sa domnieva, že je za toto posúdenie zodpovedný, a na druhej strane prípady, v ktorých táto žiadosť môže byť zamietnutá ako neprípustná.¹²

17. Prvá, druhá a tretia prejudiciálna otázka sa teda týkajú rozsahu, v akom môže byť zodpovednosť za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu dieťaťa narodeného na území členského štátu prenesená na iný členský štát, ktorý predtým priznal postavenie utečenca jeho rodinným príslušníkom. Vnútroštátny súd sa konkrétne pýta Súdneho dvora, či je možné analogicky uplatniť článok 20 ods. 3 nariadenia č. 604/2013, a ak je odpoveď na túto otázku kladná, či je možné vyžadovať podľa článku 26 tohto nariadenia odovzdanie tohto dieťaťa na účely posúdenia jeho žiadosti do členského štátu, v ktorom jeho rodičia požívajú medzinárodnú ochranu.

18. Pre prípad, že takéto analogické uplatnenie nie je možné, vnútroštátny súd sa svojou štvrtou otázkou pýta Súdneho dvora, či je možné vyhlásiť takúto žiadosť o medzinárodnú ochranu za neprípustnú na základe analogického uplatnenia článku 33 ods. 2 písm. a) smernice 2013/32.

19. Najprv uvediem dôvody, pre ktoré pravdepodobne nie je vhodný žiadny z procesných prostriedkov uvedených v návrhu na začatie prejudiciálneho konania, keďže každý z účastníkov konania má napokon problém s analogickým uplatnením príslušného ustanovenia tak, aby to bolo z hľadiska prvého či druhého z uvedených prostriedkov prijateľné. Takéto analogické uplatnenie si vyžaduje, aby situácia, v ktorej vzniká právne vákuum, bola, ak už nie zhodná so situáciou, ktorá je výslovne upravená, tak aspoň tejto situácii podobná. Situácie uvedené v článku 20 ods. 3 nariadenia č. 604/2013 a článku 33 ods. 2 písm. a) smernice 2013/32 sa však podstatne odlišujú od situácie vo veci samej, a to tak z hľadiska toho, ako sú sformulované, ako aj z hľadiska dôvodu ich vzniku.

¹² Pozri v tomto zmysle uznesenie z 5. apríla 2017, Ahmed (C-36/17, EU:C:2017:273, bod 38).

20. Následne posúdim iné procesné prostriedky. V prvom rade vykonám analýzu prostriedku, ktorý navrhla Komisia vo svojich pripomienkach, a to analogické uplatnenie kritéria stanoveného v článku 9 nariadenia č. 604/2013 nazvanom „Rodinní príslušníci požívajúci medzinárodnú ochranu“. Účastníci konania mali možnosť vyjadriť svoj názor na použitie takéhoto ustanovenia tak vo svojich písomných odpovediach na otázky položené Súdny dvorom, ako aj na pojednávaní. V druhom rade so zreteľom na obmedzenia, ktoré sú spojené s takýmto analogickým uplatnením, navrhmem Súdnemu dvoru alternatívu k tomuto procesnému prostriedku, ktorý vychádza zo zásady najlepších záujmov dieťaťa.

21. Ako sa účastníci konania zhodli na pojednávaní, úlohou Súdneho dvora je poskytnúť riešenie do budúcnosti, lebo vo veci samej Spolková republika Nemecko uznáva, že v dôsledku uplynutia lehôt stanovených v nariadení č. 604/2013 na podanie dožiadania o prevzatie sa stala zodpovednou za posúdenie žiadosti dieťaťa. Táto budúcnosť nie je nijako vzdialená, lebo podobná problematika bola predložená Súdnemu dvoru vo veci C-153/21, *Ministre de l'immigration et de l'asile*¹³, v ktorej bolo 11. novembra 2021 konanie prerušené.

B. Posúdenie návrhu na začatie prejudiciálneho konania

1. *O analogickom uplatnení článku 20 ods. 3 nariadenia č. 604/2013, ktorý sa týka zohľadnenia situácie maloletej osoby v rámci procesu určenia zodpovedného členského štátu (prvá až tretia prejudiciálna otázka)*

22. Svojou prvou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta Súdneho dvora, či sa na účely obmedzenia sekundárneho pohybu a ochrany základného práva na rešpektovanie rodinného života zakotveného v článku 7 Charty môže článok 20 ods. 3 nariadenia č. 604/2013 analogicky uplatniť na situáciu, keď dieťa podalo žiadosť o medzinárodnú ochranu v členskom štáte, v ktorom sa narodilo, zatiaľ čo jeho rodinní príslušníci požívajú medzinárodnú ochranu v inom členskom štáte.

23. Z dôvodov, ktoré následne vysvetlím, by pripustenie takéhoto analogického uplatnenia viedlo k rozporu so znením a účelom (*ratio legis*) článku 20 ods. 3 nariadenia č. 604/2013.

24. Článok 20 tohto nariadenia určuje pravidlá na začatie procesu určovania členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu.

25. V článku 20 ods. 1 a 2 uvedeného nariadenia normotvorca Únie v prvom rade spresňuje, že proces určovania zodpovedného členského štátu sa začne „čo najskôr po tom, ako je členskému štátu prvýkrát podaná žiadosť o medzinárodnú ochranu“¹⁴ (odsek 1) a že takáto žiadosť sa považuje za podanú, keď je príslušnému orgánu doručené tlačivo podané žiadateľom alebo správou, ktorú vypracovali príslušné vnútroštátne orgány (odsek 2).

¹³ V uvedenej veci sýrski rodinní príslušníci opustili Grécko, hoci v tomto členskom štáte požívali postavenie utečenca, a odišli do Luxemburska, kde sa narodil posledný zo súrodencov. V poslednom uvedenom štáte toto dieťa podalo žiadosť o medzinárodnú ochranu, ktorá bola takisto na základe článku 33 ods. 2 písm. a) smernice 2013/32 zamietnutá ako neprípustná.

¹⁴ Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

26. V druhom rade normotvorca Únie v článku 20 ods. 3 toho istého nariadenia stanovuje podmienky, za ktorých je príslušný vnútroštátny orgán povinný zohľadniť v rámci tohto procesu „postavenie maloletej osoby“. Tento odsek znie takto:

„Na účely tohto nariadenia je postavenie maloletej osoby, ktorá sprevádza *žiadateľa* a ktorá spĺňa definíciu rodinného príslušníka, neoddeliteľné od postavenia jeho rodinného príslušníka a zaoberá sa ním členský štát zodpovedný za posúdenie žiadosti uvedeného rodinného príslušníka o medzinárodnú ochranu, aj keď táto maloletá osoba nie je samostatným žiadateľom, *za predpokladu, že je to v najlepšom záujme maloletej osoby*. Rovnaký postup sa vzťahuje na deti narodené po tom, ako žiadateľ pricestoval na územie členských štátov, bez toho, aby bolo potrebné začať nový postup vo veci ich prevzatia¹⁵“.

27. Po prvé normotvorca Únie upravuje postavenie maloletej osoby, ktorej rodinní príslušníci po prvýkrát podali v niektorom členskom štáte žiadosť o medzinárodnú ochranu v zmysle článku 20 ods. 1 a 2 nariadenia č. 604/2013, na základe ktorej príslušné vnútroštátne orgány začali proces určovania členského štátu zodpovedného za posúdenie týchto ich žiadostí.¹⁶

28. Postavenie maloletej osoby, ktorej rodinní príslušníci sú žiadateľmi o medzinárodnú ochranu, však nemožno považovať za podobné postavenie maloletej osoby, ktorej rodinní príslušníci už požívajú takúto ochranu. Pojmy „žadateľ o medzinárodnú ochranu“ a „osoba požívajúca medzinárodnú ochranu“ sú v článku 2 písm. b), c) a f) nariadenia č. 604/2013 vymedzené odlišne a vzťahujú sa na rozdielne právne postavenia, ktorých uznanie a obsah sú upravené osobitnými ustanoveniami. To je napokon dôvod, prečo normotvorca Únie odlišuje postavenie maloletej osoby, ktorej rodinní príslušníci *požívajú* medzinárodnú ochranu, upravenej v článku 9 tohto nariadenia, od situácie maloletej osoby, ktorej rodinní príslušníci sú *žiadateľmi* o medzinárodnú ochranu, upravenej v článku 10 a článku 20 ods. 3 uvedeného nariadenia. Ak by sme preto pripustili takú analógiu medzi situáciou upravenou normotvorcom v článku 20 ods. 3 toho istého nariadenia a situáciou zmieňovanou vnútroštátnym súdom, bolo by to v rozpore s tým, že uvedený normotvorca rozlišuje medzi týmito dvoma pojmami. To by v podstate viedlo k stanoveniu iného kritéria na určenie zodpovednosti, než sú kritériá taxatívne vymenované v kapitole III nariadenia č. 604/2013, ktoré by bolo odlišné od kritéria výslovne uvedeného v jeho článku 9.

29. Po druhé použitie takej analógie by bolo v rozpore s účelom *ratio legis* článku 20 ods. 3 nariadenia č. 604/2013.

30. Ten je vyjadrený v prípravných prácach k nariadeniu (ES) č. 343/2003¹⁷, ktorého článok 4 ods. 2 bol v podstate prebratý do článku 20 ods. 3 nariadenia č. 604/2013. Z dôvodovej správy k návrhu Komisie,¹⁸ na základe ktorého bolo nariadenie č. 343/2003 prijaté, vyplýva, že účelom tohto pravidla je zachovať jednotnosť rodiny a zároveň zabezpečiť odovzdanie maloletej osoby a jej rodinných príslušníkov do členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadostí o medzinárodnú ochranu podaných týmito osobami, a to bez ohľadu na to, či je táto maloletá

¹⁵ Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

¹⁶ V tejto súvislosti podobne ako Komisia poznamenávam, že okolnosť, že rodinní príslušníci žalobkyne si podali žiadosti o medzinárodnú ochranu v Nemecku, je podľa všetkého irelevantná. Tieto žiadosti boli totiž podľa článku 33 ods. 2 písm. a) smernice 2013/32 vyhlásené za neprípustné.

¹⁷ Nariadenie Rady z 18. februára 2003 ustanovujúce kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 50, 2003, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 109).

¹⁸ Pozri v tomto zmysle dôvodovú správu Komisie k jej návrhu nariadenia Rady ustanovujúceho kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov [KOM(2001) 447 v konečnom znení].

osoba formálne žiadateľom v zmysle právnej úpravy členského štátu, v ktorom boli tieto žiadosti podané. Toto pravidlo má zabrániť tomu, aby členské štáty uplatňovali ustanovenia týkajúce sa určenia zodpovedného členského štátu rozdielne vzhľadom na to, že stanovujú iné formálne náležitosti, ktoré musí maloletá osoba splňať, aby mohla byť považovaná za žiadateľa v prípade, že sprevádza dospelého.

31. Zámerom normotvorcu Únie je tak vytvoriť paralelu, pokiaľ je to v najlepšom záujme dieťaťa, medzi postavením tohto dieťaťa a postavením jeho rodinných príslušníkov, ktoré v štádiu určovania zodpovedného členského štátu považuje za „neoddeliteľné“ vzhľadom na to, že ich žiadosti spolu súvisia z hľadiska času a miesta.

32. Situácia, o ktorú ide v prejednávanej veci, sa však zásadne líši od situácie upravenej normotvorcom Únie v článku 20 ods. 3 nariadenia č. 604/2013. Na rozdiel od prípadu, na ktorý sa vzťahuje uvedený článok, totiž žiadosť o medzinárodnú ochranu formálne podala sama maloletá osoba, takže musí byť považovaná za žiadateľa. Okrem toho, keďže jej rodinní príslušníci nepodali žiadosti o medzinárodnú ochranu, príslušný vnútroštátny orgán nemá dôvod začať proces určovania členského štátu zodpovedného za posúdenie týchto žiadostí. Žiadosť o medzinárodnú ochranu podaná týmto dieťaťom a z nej vyplývajúci proces určovania zodpovedného členského štátu sú teda vzhľadom na dátum a miesto narodenia dieťaťa oddelené z hľadiska času a miesta od žiadostí o medzinárodnú ochranu, ktoré predtým podali jeho rodinní príslušníci v inom členskom štáte.¹⁹ Z tohto pohľadu je postavenie dotknutého dieťaťa fakticky oddeliteľné od postavenia jeho rodinných príslušníkov.

33. Po tretie sa nedomnievam, že by analogické uplatnenie článku 20 ods. 3 nariadenia č. 604/2013 mohlo byť odôvodnené cieľom zamedziť „sekundárnej migrácii“, ktorý sleduje právo Únie. Ako totiž uviedol Súdny dvor, ustanovenia tohto nariadenia majú zamedziť migrácii *žadateľov o medzinárodnú ochranu*. Cieľom je teda zabrániť tomu, aby žiadatelia po podaní svojej žiadosti v prvom členskom štáte opustili tento štát ešte predtým, než sa o tejto žiadosti rozhodne, a odcestovali do druhého členského štátu a tam si podali novú žiadosť o medzinárodnú ochranu.

34. V situácii, o ktorú ide vo veci samej, si však rodinní príslušníci žiadateľky nepodali žiadosti o medzinárodnú ochranu súčasne vo viacerých členských štátoch, lebo v jednom z týchto štátov už majú postavenie utečenca.²⁰ Takáto situácia predstavuje skôr porušenie ustanovení článku 33 smernice 2011/95, ktorý obmedzuje slobodu pohybu osôb s postavením medzinárodnej ochrany na územie členského štátu, ktorý im toto postavenie priznal, lebo rodinní príslušníci sa premiestnili do iného členského štátu, v danom prípade do Nemecka, kde si zriadili bydlisko bez toho, aby im na tento účel bolo udelené povolenie na pobyt.

35. So zreteľom na všetky tieto skutočnosti sa teda domnievam, že článok 20 ods. 3 nariadenia č. 604/2013 nemožno analogicky uplatniť na taký prípad, ako je prípad uvedený vnútroštátnym súdom, a to so zreteľom na podstatné rozdiely medzi obidvomi situáciami.

¹⁹ V prejednávanej veci napriek tomu, že rodinní príslušníci žalobkyne si podali žiadosť o medzinárodnú ochranu v roku 2012 v Poľsku, dieťa naopak podalo predmetnú žiadosť v roku 2016 v Nemecku.

²⁰ Pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. decembra 2020, Minister for Justice and Equality (Žiadosť o medzinárodnú ochranu v Írsku) (C-616/19, EU:C:2020:1010, body 51, 52 a citovaná judikatúra). Taký je aj cieľ smernice 2013/32, ako vyplýva z jej odôvodnenia 13, v ktorom sa uvádza, že „aproximácia procesných pravidiel na poskytovanie a odnímanie medzinárodnej ochrany by mala pomôcť obmedziť sekundárne pohyby žiadateľov o medzinárodnú ochranu medzi členskými štátmi, kde by boli takéto pohyby zapríčinené rozdielmi v právnych rámcoch, a vytvoriť rovnaké podmienky na uplatňovanie smernice 2011/95/EÚ v členských štátoch“, ako aj smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/33/EÚ z 26. júna 2013, ktorou sa stanovujú normy pre prijímanie žiadateľov o medzinárodnú ochranu (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 96), v súlade s jej odôvodnením 12.

36. V dôsledku toho navrhujem, aby Súdny dvor rozhodol tak, že článok 20 ods. 3 nariadenia č. 604/2013 nemožno analogicky uplatniť na situáciu, keď dieťa podalo žiadosť o medzinárodnú ochranu v členskom štáte, v ktorom sa narodilo a býva spolu so svojimi rodinnými príslušníkmi, zatiaľ čo títo rodinní príslušníci požívajú medzinárodnú ochranu v inom členskom štáte.

37. Vzhľadom na to, ako navrhujem odpovedať na prvú otázku, nie je potrebné odpovedať na druhú a tretiu prejudiciálnu otázku.

2. *O analogickom uplatnení dôvodu neprípustnosti žiadosti stanoveného v článku 33 ods. 2 písm. a) smernice 2013/32 (štvrtá prejudiciálna otázka)*

38. Svojou štvrtou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta Súdneho dvora, či na základe analogického uplatnenia článku 33 ods. 2 písm. a) smernice 2013/32 môže členský štát považovať žiadosť o medzinárodnú ochranu podanú dieťaťom za neprípustnú z dôvodu, že jeho rodinným príslušníkom poskytol takúto ochranu iný členský štát.

39. Z dôvodov, ktoré idem práve vysvetliť, sa domnievam, že Súdny dvor nemôže analogicky uplatniť ani toto ustanovenie.

40. Po prvé z článku 33 ods. 2 písm. a) smernice 2013/32 vyplýva, že členské štáty môžu považovať žiadosť o medzinárodnú ochranu za neprípustnú, ak „iný členský štát poskytol medzinárodnú ochranu“. Pôsobnosť tohto pravidla je spresnená v odôvodnení 43 tejto smernice takto:

„(43) Členské štáty by mali posúdiť všetky žiadosti z vecnej stránky, t. j. posúdiť, či je *daný žiadateľ* oprávnený na medzinárodnú ochranu v súlade so smernicou 2011/95/EÚ... Členské štáty by najmä nemali byť povinné posúdiť vecnú stránku žiadosti o medzinárodnú ochranu, ak prvá krajina azylu priznala *žadateľovi* postavenie utečenca...“²¹.

41. Z tohto znenia jednoznačne vyplýva, že ustanovenia článku 33 ods. 2 písm. a) smernice 2013/32 sa majú uplatniť na situáciu, keď je žiadateľom o medzinárodnú ochranu osoba, ktorá už požíva takúto ochranu v inom členskom štáte. Práve so zreteľom na totožnosť žiadateľa a osoby požívajúcej medzinárodnú ochranu je uvedený článok v rámci spoločného európskeho azylového systému vyjadrením zásady vzájomnej dôvery.²² Taký prípad samozrejme nemožno považovať za podobný situácii, o ktorú ide vo veci samej, keď žiadateľ a osoba požívajúca medzinárodnú ochranu sú dve rozdielne osoby.

42. Po druhé článok 33 ods. 2 smernice 2013/32 vymedzuje dôvody neprípustnosti žiadosti o medzinárodnú ochranu. Súdny dvor opakovane rozhodol, že toto vymedzenie sa má považovať za taxatívne tak so zreteľom na znenie tohto článku a použitie výrazu „iba“, ktorý predchádza vymenovaniu týchto dôvodov, ako aj so zreteľom na jeho účel, lebo tým je konkrétne „zmiernen[ie] povinnosti členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu vymedzením prípadov, v ktorých sa taká žiadosť považuje za neprípustnú“²³. Za týchto

²¹ Kurzívou zvýraznil generálny advokát. Pozri tiež rozsudok z 22. februára 2022, Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Celistvosť rodiny – Už priznaná ochrana) (C-483/20, EU:C:2022:103), v ktorom Súdny dvor rozhodol, že „zo samotného znenia článku 33 ods. 2 písm. a) smernice 2013/32 tak vyplýva, že členské štáty nie sú povinné posudzovať, či žiadateľ spĺňa podmienky na priznanie medzinárodnej ochrany podľa smernice 2011/95, ak takúto ochranu už poskytol iný členský štát“ (bod 24).

²² Pozri v tejto súvislosti rozsudok z 22. februára 2022, Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Celistvosť rodiny – Už priznaná ochrana) (C-483/20, EU:C:2022:103, body 29 a 37, ako aj citovaná judikatúra).

²³ Pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. marca 2020, Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tomba) (C-564/18, EU:C:2020:218, body 29 a 30, ako aj citovaná judikatúra), a zo 14. mája 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság (C-924/19 PPU a C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, body 149 a 182, ako aj citovaná judikatúra).

okolností sa článok 33 ods. 2 smernice 2013/32 nemôže analogicky uplatniť na situáciu, ktorá v žiadnom prípade nie je porovnateľná, lebo by to znamenalo doplniť iný dôvod neprípustnosti, než sú dôvody výslovne vymenované normotvorcom Únie v tomto článku, čo by bolo v rozpore s jeho jednoznačne vyjadreným zámerom.

43. Navyše by to viedlo k tomu, že také dieťa, akým je žalobkyňa, by bolo zbavené účinného prístupu k postupu na poskytnutie medzinárodnej ochrany, čo by bolo zjavne v rozpore s jeho základnými právami, a najmä s článkom 18 a článkom 24 ods. 2 Charty²⁴, z ktorých vychádza smernica 2013/32. Právo na azyl je individuálnym právom. Ak by príslušné vnútroštátne orgány vyhlásili žiadosť takéhoto dieťaťa o medzinárodnú ochranu za neprípustnú z dôvodu, že jeho rodinným príslušníkom bola poskytnutá medzinárodná ochrana v inom členskom štáte, hrozilo by, že žiadosť podaná dieťaťom nebude nikdy posúdená. Rozhodnutie o neprípustnosti má závažné dôsledky, ktorých dosah musí byť prísne obmedzený. Podotýkam, že vo veci Bundesrepublik Deutschland (C-504/21), ktorá je predmetom konania pred Súdny dvorom, tak nemecké orgány zamietli dožiadanie o prevzatie rodinných príslušníkov osoby požívajúcej medzinárodnú ochranu, ktorú podali grécke orgány podľa článku 9 a článku 17 ods. 2 nariadenia č. 604/2013, a to z dôvodu, že ich žiadosti o medzinárodnú ochranu boli na základe článku 33 ods. 2 smernice 2013/32 vyhlásené za neprípustné.

44. Po tretie nemôžem súhlasiť s myšlienkou, ktorú vyjadril jeden z účastníkov konania na pojednávaní, že aj v prípade, že by žiadosť dieťaťa bola neprípustná a dieťa by bolo odovzdané do hostiteľského štátu, toto dieťa by predsa len mohlo požívať hospodárske a sociálne práva a výhody stanovené v článkoch 23 až 35 smernice 2011/95 ako rodinný príslušník osôb požívajúcich medzinárodnú ochranu.

45. Na jednej strane priznanie týchto práv a výhod nie je rovnocenné priznaniu postavenia utečenca alebo osoby požívajúcej doplnkovú ochranu, na ktoré má právo každá osoba, ktorá individuálne spĺňa podmienky na priznanie ochrany uvedené v kapitolách II a III smernice 2011/95, najmä z dôvodu, že jej v krajine pôvodu hrozí alebo môže hroziť nebezpečenstvo prenasledovania alebo vážneho bezprávia. To je napokon dôvod, prečo normotvorca Únie v článku 23 ods. 2 tejto smernice výslovne vyhradzuje priznanie uvedených práv a výhod iba rodinným príslušníkom, ktorí individuálne nespĺňajú podmienky potrebné na získanie medzinárodnej ochrany.²⁵ Pritom je odôvodnené domnievať sa, že vo veci samej by dieťa mohlo požívať túto ochranu rovnako ako jeho rodinní príslušníci, ktorým bola ochrana priznaná.²⁶ Neexistuje preto žiadny dôvod, prečo by sa toto dieťa, ak by bolo odovzdané do hostiteľského štátu, malo uspokojiť len s výhodami stanovenými v článkoch 24 až 35 uvedenej smernice.

46. Na druhej strane, ako rozhodol Súdny dvor v rozsudku z 9. novembra 2021, Spolková republika Nemecko (Zachovanie celistvosti rodiny)²⁷, „zo znenia článku 2 písm. j) smernice 2011/95, ktorý na účely tejto smernice vymedzuje pojem ‚rodinní príslušníci‘, v spojení s článkom 23 ods. 2 tejto smernice vyplýva, že povinnosť členských štátov stanoviť prístup k týmto výhodám sa nevzťahuje na deti osoby, ktorej bola poskytnutá medzinárodná ochrana,

²⁴ Článok 24 ods. 2 Charty stanovuje, že „pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa“.

²⁵ Pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. novembra 2021, Bundesrepublik Deutschland (Zachovanie celistvosti rodiny) (C-91/20, EU:C:2021:898, bod 51).

²⁶ Mohlo by ísť o priznanie primárneho alebo odvodeného postavenia na základe zásad stanovených Súdny dvorom v rozsudku zo 4. októbra 2018, Ahmedbekova (C-652/16, EU:C:2018:801, bod 72), a potvrdených Súdny dvorom v rozsudku z 9. novembra 2021, Bundesrepublik Deutschland (Zachovanie celistvosti rodiny) (C-91/20, EU:C:2021:898, bod 41).

²⁷ C-91/20, EU:C:2021:898.

ktoré sa narodili v hostiteľskom členskom štáte v rodine založenej v tomto štáte.²⁸ V situácii, o ktorú ide v prejednávanej veci, keď dieťa nespadá pod pojem „rodinní príslušníci“ v zmysle článku 2 písm. j) tejto smernice, hostiteľský štát teda nemá povinnosť priznať mu práva a výhody stanovené v článkoch 24 až 35 uvedenej smernice.

47. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa teda domnievam, že členský štát nemôže na základe analogického uplatnenia článku 33 ods. 2 písm. a) smernice 2013/32 považovať žiadosť o medzinárodnú ochranu podanú dieťaťom za neprípustnú z dôvodu, že jeho rodinným príslušníkom poskytol medzinárodnú ochranu iný členský štát.

C. Posúdenie iných dostupných procesných prostriedkov

48. Na účely poskytnutia užitočnej odpovede vnútroštátnemu súdu navrhujem, aby Súdny dvor posúdil aj iné procesné prostriedky: po prvé prostriedok, ktorý navrhuje Komisia vo svojich pripomienkach, a to analogické uplatnenie článku 9 nariadenia č. 604/2013, a po druhé prostriedok, ktorý je podľa môjho názoru najjednoduchší a najviac rešpektuje záujmy dieťaťa, a to prostriedok založený na uplatňovaní všeobecných zásad, z ktorých vychádza toto nariadenie, teda článku 3 ods. 2 a článku 6 ods. 1 tohto nariadenia.

1. O analogickom uplatnení kritéria zodpovednosti stanoveného v článku 9 nariadenia č. 604/2013

49. Článok 9 nariadenia č. 604/2013 stanovuje kritérium na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu, ako o tom svedčí kapitola III, ktorej je súčasťou. Toto kritérium sa nazýva „rodinní príslušníci, ktorí požívajú medzinárodnú ochranu“. Vychádza z úvah týkajúcich sa rodiny, medzi ktoré patria aj kritériá stanovené v článku 8 („Maloleté osoby“), článku 10 („Rodinní príslušníci, ktorí sú žiadateľmi o medzinárodnú ochranu“), článku 11 („Postup v prípade rodiny“) a článku 17 ods. 2 („Ustanovenia o práve vlastného uváženia“) tohto nariadenia.

50. Článok 9 uvedeného nariadenia stanovuje, že ak členský štát povolil rodinnému príslušníkovi žiadateľa zdržiavať sa na svojom území ako osoba požívajúca medzinárodnú ochranu, je tento členský štát zodpovedný za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu len ostatných rodinných príslušníkov, avšak pod podmienkou, že dotknuté osoby vyjadrili svoje želanie v tomto ohľade písomne.²⁹

51. Analýza prípravných prác k nariadeniu č. 343/2003 naznačuje, že toto kritérium sleduje viacero cieľov. Jeho cieľom je na jednej strane zabezpečiť zlúčenie rodiny tým, že sa žiadateľ zlúči so svojimi rodinnými príslušníkmi v členskom štáte, v ktorom získali povolenie na pobyt ako osoby požívajúce medzinárodnú ochranu. Na druhej strane je jeho cieľom zabezpečiť rýchle posúdenia žiadosti, pričom sa vychádza z toho, že členský štát, v ktorom aspoň jeden rodinný príslušník už získal postavenie utečenca a povolenie na pobyt, vie najlepšie posúdiť opodstatnenosť obáv žiadateľa z prenasledovania v krajine jeho pôvodu.

²⁸ Bod 37 tohto rozsudku.

²⁹ Normotvorca Únie spresňuje, že toto ustanovenie sa uplatňuje na rodinu bez ohľadu na to, či bola táto rodina predtým založená v krajine pôvodu, čím sa odlišuje od definície pojmu „rodinní príslušníci“ uvedenej v článku 2 písm. g) toho istého nariadenia.

52. Uplatnenie kritéria stanoveného v článku 9 nariadenia č. 604/2013 si vyžaduje splnenie viacerých podmienok. Po prvé je tento členský štát zodpovedný za posúdenie žiadosti o ochranu len pod podmienkou, že aspoň jednému z rodinných príslušníkov žiadateľa *bolo povolené zdržiavať* sa ako osoba požívajúca medzinárodnú ochranu na území štátu považovaného za zodpovedný za posúdenie žiadosti o ochranu. Po druhé uvedený členský štát je zodpovedný za posúdenie žiadosti o ochranu len pod podmienkou, že žiadateľ a jeho rodinný príslušník, ktorým bolo povolené zdržiavať sa na území toho istého členského štátu, písomne vyjadria svoj *súhlas* s tým, že budú zlúčení.

53. Podľa článku 1 ods. 1 písm. a) nariadenia (ES) č. 1560/2003³⁰ musí dožiadanie o prevzatie, adresované dožiadanému štátu na základe kritéria zodpovednosti stanoveného v článku 9 nariadenia č. 604/2013, obsahovať nielen písomné potvrdenie o „legálnom pobyte“ rodinných príslušníkov na území tohto štátu, povolenia na pobyt, ktoré im boli vydané, a výpis z registrov, ale aj dokumenty preukazujúce príbuzenský vzťah, ak sú k dispozícii, a potvrdenie o súhlase príslušných osôb.

54. Tieto dve podmienky podľa môjho názoru bránia tomu, aby sa článok 9 nariadenia č. 604/2013 analogicky uplatnil na situáciu, o ktorú ide vo veci samej.

55. Pokiaľ ide o podmienku, podľa ktorej musí byť rodinnému príslušníkovi „povolené zdržiavať sa“ na území dožiadaného štátu „ako osoba požívajúca medzinárodnú ochranu“, musím konštatovať, že táto podmienka sa líši od podmienky stanovenej v článku 8 ods. 1 a 2 tohto nariadenia, podľa ktorej sa tento rodinný príslušník musí „oprávnené zdržiava[ť]“ na tomto území.³¹ Domnievam sa však, že vzhľadom na cieľ, ktorý sleduje normotvorca Únie, teda zlúčenie rodiny, si táto podmienka vyžaduje, aby uvedený rodinný príslušník žiadateľa nielen mal povolenie na pobyt na uvedenom území, ktoré mu bolo udelené na základe jeho postavenia osoby požívajúcej medzinárodnú ochranu,³² ale aby sa aj na tomto istom území skutočne zdržiaval. Zlúčenie žiadateľa s jeho rodinným príslušníkom, najmä ak je týmto žiadateľom dieťa, totiž nemožno zabezpečiť v prípade, že sa tento rodinný príslušník v skutočnosti nezdržiava na území dožiadaného štátu, alebo ak nemá povolenie na pobyt na tomto území buď z dôvodu, že sa pokladá za hrozbu pre vnútornú bezpečnosť alebo verejný poriadok, alebo z dôvodu, že mu povolenie na pobyt bolo zrušené alebo ukončené.³³ V takýchto prípadoch by toto zlúčenie rodiny nebolo možné a v rámci konania o prevzatí a odovzdaní uvedeného žiadateľa by zrejme bolo začaté nové konanie o určení členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti.

56. Ďalej zdôrazňujem, že v situácii, o ktorú ide vo veci samej, keď sa rodinní príslušníci už nezdržiavajú na území hostiteľského štátu a namietajú proti svojmu návratu do tohto štátu, vyžaduje splnenie tejto podmienky, aby dožadujúci štát ešte pred podaním žiadosti o prevzatie vykonal určité kroky a predovšetkým skontroloval platnosť povolenia týchto rodinných

³⁰ Nariadenie Komisie z 2. septembra 2003, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá na uplatňovanie nariadenia č. 343/2003 (Ú. v. EÚ L 222, 2003, s. 3; Mím. vyd. 19/006, s. 200), naposledy zmenené vykonávacím nariadením (EÚ) č. 118/2014 (Ú. v. EÚ L 39, 2014, s. 1). Toto nariadenie bolo prijaté na základe článku 17 ods. 3 nariadenia č. 343/2003, ktorý je teraz článkom 21 ods. 3 nariadenia č. 604/2013.

³¹ Tento rozdiel vo formulácii je spoločný pre všetky jazykové verzie.

³² Pozri článok 24 smernice 2011/95.

³³ Pozri článok 21 ods. 3 a článok 24 ods. 1 smernice 2011/95.

príslušníkov na pobyt v hostiteľskom štáte³⁴ a aby ich vyhostil do tohto štátu. Na vykonanie týchto krokov však budú pravdepodobne potrebné podstatne dlhšie lehoty, než sú lehoty na podanie dožiadania o prevzatie stanovené v článku 21 ods. 1 nariadenia č. 604/2013.

57. V súlade s týmto ustanovením musí členský štát, v ktorom bola žiadosť podaná, predložiť dožiadanie o prevzatie žiadateľa „čo najrýchlejšie a v každom prípade do troch mesiacov odo dňa podania žiadosti“³⁵. Ak však rodinní príslušníci namietajú proti svojmu návratu na územie hostiteľského štátu, muselo by sa pred predložením tohto dožiadania o prevzatie a doručením príslušných dôkazov najprv viesť voči tejto rodine konanie o návrate podľa smernice 2008/115, ktoré by mohlo mať aj donucovaciu povahu. Domnievam sa však, že takéto konanie – ktoré musí rešpektovať práva dotknutých osôb – by sa len ťažko mohlo uskutočniť v lehotách stanovených v nariadení č. 604/2013, a to bez ohľadu na vynaloženie náležitej starostlivosti zo strany príslušných vnútroštátnych orgánov. Vzhľadom na lehoty na podanie opravného prostriedku proti rozhodnutiu o návrate a rizikám, ktoré prináša výkon takéhoto rozhodnutia, by dožadujúci štát, ktorému dieťa podalo svoju žiadosť o medzinárodnú ochranu, musel pred podaním dožiadania o prevzatie dieťaťa dožiadaným štátom počkať na právoplatné rozhodnutie o tomto opravnom prostriedku (ak by bol podaný) proti rozhodnutiam o vyhostení vydanom voči jeho rodinným príslušníkom. To by spôsobilo nielen stav právnej neistoty, ale nevyhnutne aj čakaciu dobu, v priebehu ktorej by bol osud žiadosti tohto dieťaťa o medzinárodnú ochranu nejasný.

58. Takéto riešenie by bolo v rozpore s najlepšimi záujmami dieťaťa, z hľadiska ktorého sa majú vykladať a uplatňovať všetky postupy ustanovené v nariadení č. 604/2013³⁶. V odôvodnení 13 tohto nariadenia sa výslovne zdôrazňuje, že „v súlade s Dohovorom Organizácie Spojených národov o právach dieťaťa z roku 1989 a [Chartou] by členské štáty pri uplatňovaní tohto nariadenia mali predovšetkým zvažovať najlepšie záujmy dieťaťa“.

59. Takéto riešenie by navyše neumožňovalo rýchle určenie zodpovedného členského štátu, a tak by sa mohlo stať, že by nebol zaručený ani efektívny prístup k postupu na udelenie medzinárodnej ochrany, ani rýchle vybavovanie žiadostí o medzinárodnú ochranu, čo by bolo v rozpore s cieľmi uvedenými v odôvodnení 5 nariadenia č. 604/2013.

60. Pokiaľ ide ďalej o podmienku týkajúcu sa písomného súhlasu dotknutých osôb, týmto súhlasom sa rozumie jednoznačné vyjadrenie vôle žiadateľa a jeho rodinných príslušníkov byť zlúčení. Cieľom tejto podmienky je zabrániť situáciám, keď si tieto dotknuté osoby z osobných dôvodov neželajú, aby boli zlúčené. Táto podmienka je uvedená aj v článku 10, článku 16 ods. 1 a článku 17 ods. 2 nariadenia č. 604/2013. Je zrejmé, že zámerom jej stanovenia nebolo, aby sa vzťahovala na takú situáciu, akou je situácia uvádzaná vnútroštátnym súdom, keď žiadateľ a jeho rodinní príslušníci sú zlúčení a žijú v spoločnej domácnosti v rovnakom členskom štáte. Aj táto podmienka by mala zmysel len v prípade, že by došlo k vyhosteniu rodinných príslušníkov do štátu, ktorý im priznal ochranu. V takom prípade by sa však táto podmienka uplatnila na iný účel, než aký zamýšľal normotvorca Únie, pretože jej cieľom by nebolo ani tak zabezpečiť zlúčenie rodinných príslušníkov nachádzajúcich sa v rôznych štátoch Únie, ale skôr zachovať celistvosť rodiny.

³⁴ V súlade s článkom 24 smernice 2011/95 je povolenie na pobyt udelené osobám s postavením utečenca platné tri roky a je obnoviteľné, povolenie udelené osobám s postavením doplnkovej ochrany je platné najmenej jeden rok a v prípade obnovenia najmenej dva roky. Podľa informácií, ktoré poskytl Poľsko, vo veci samej uplynula platnosť povolení na pobyt rodinných príslušníkov žalobkyne 4. mája 2015.

³⁵ V opačnom prípade v súlade s článkom 21 ods. 1 tretím pododsekom nariadenia č. 604/2013 zodpovednosť za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu prípadne tomu členskému štátu, v ktorom bola žiadosť podaná.

³⁶ Pozri článok 6 ods. 1 tohto nariadenia.

61. Hoci v priebehu konania niektorí účastníci konania navrhli, aby Súdny dvor túto podmienku neuplatnil, takéto riešenie nepovažujem za žiaduce, lebo požiadavka písomného súhlasu je podmienkou výslovne stanovenou normotvorcom Únie v článku 9 nariadenia č. 604/2013.

62. V skutočnosti sa domnievam, že veľké množstvo súdnych sporov týkajúcich sa uplatnenia tohto nariadenia na situácie, v ktorých sú ohrozené záujmy dieťaťa, si vyžaduje, aby sa k výkladu ustanovení tohto nariadenia pristupovalo s veľkou opatrnosťou. Nariadenie č. 604/2013 je predovšetkým nástroj procesnej povahy, ktorý majú členské štáty k dispozícii na to, aby mohli na základe taxatívne vymenovaných kritérií a pri dodržaní základných práv dotknutých osôb určiť, ktorý z nich je zodpovedný za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu.

63. V tejto súvislosti však zastávam názor, že rovnako ako ostatné kritériá vymenované v kapitole III nariadenia č. 604/2013 ani kritérium stanovené v článku 9 tohto nariadenia nemožno uplatniť na takú situáciu, o ktorú ide v prejednávanej veci, keď rodinní príslušníci žiadateľky, ktorí požívajú medzinárodnú ochranu, sa už nezdržiavajú na území štátu, ktorý im priznal ochranu, a namietajú proti svojmu návratu do tohto štátu.

64. Navrhujem teda Súdnemu dvoru, aby uplatnil iný prístup, založený na všeobecných zásadách, z ktorých vychádza nariadenie č. 604/2013, a najmä na zásade najlepších záujmov dieťaťa.

2. O uplatnení záruk stanovených pre maloleté osoby v článku 6 ods. 1 nariadenia č. 604/2013

65. Na úvod treba uviesť, že v súlade s článkom 3 ods. 2 nariadenia č. 604/2013 „keď nie je možné určiť žiaden zodpovedný členský štát na základe kritérií uvedených v [kapitole III] tohto nariadenia, je za jej posúdenie zodpovedný prvý členský štát, v ktorom bola žiadosť o medzinárodnú ochranu podaná“. V situácii, o ktorú ide vo veci samej, sa neuplatní žiadne z kritérií stanovených v kapitole III uvedeného nariadenia, čiže za posúdenie žiadosti podanej dotknutým dieťaťom je skutočne zodpovedný prvý členský štát, v ktorom dieťa podalo žiadosť. V súlade s odôvodnením 5 uvedeného nariadenia takýto postup umožňuje zaručiť tomuto dieťaťu efektívny prístup k postupu na udelenie medzinárodnej ochrany bez toho, aby bol ohrozený cieľ rýchleho vybavenia jeho žiadosti.

66. Uplatnenie tejto zásady v prejednávanej veci umožňuje zohľadniť v prvom rade najlepšie záujmy dieťaťa, ako to vyžaduje článok 24 ods. 2 Charty³⁷, keďže tento členský štát je zároveň štátom, na území ktorého sa toto dieťa narodilo a kde sa zdržiava so svojimi rodinnými príslušníkmi.

67. Podľa článku 6 ods. 1 nariadenia č. 604/2013 „členské štáty pri všetkých postupoch ustanovených v tomto nariadení zvažujú predovšetkým najlepšie záujmy dieťaťa“. V tejto súvislosti normotvorca Únie na základe článku 6 ods. 3 tohto nariadenia vyžaduje, aby pri posudzovaní najlepších záujmov dieťaťa členské štáty medzi sebou úzko spolupracovali a „najmä“ náležite zohľadnili možnosti zlúčenia rodiny, blaho a sociálny rozvoj maloletej osoby, bezpečnosť a ochranu, najmä ak existuje riziko, že maloletá osoba by mohla byť obeťou obchodovania s ľuďmi, a napokon názory maloletej osoby s prihliadnutím na jej vek a vyspelosť vrátane jej osobnej situácie.³⁸

³⁷ Tento článok stanovuje, že pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa. Pozri tiež rozsudok z 9. novembra 2021, Bundesrepublik Deutschland (Zachovanie celistvosti rodiny) (C-91/20, EU:C:2021:898, bod 55 a citovaná judikatúra).

³⁸ Pozri tiež odôvodnenie 13 nariadenia č. 604/2013.

68. Najlepšie záujmy dieťaťa si teda vyžadujú, aby sa určil členský štát, ktorý môže najlepšie rozhodnúť o jeho žiadosti o medzinárodnú ochranu, a to vzhľadom na všetky osobitné skutkové okolnosti každého jednotlivého prípadu.³⁹ Fyzická prítomnosť tohto dieťaťa na území členského štátu, kde sa narodilo a podalo svoju žiadosť, trvanie, oprávnenosť, podmienky a dôvody jeho pobytu spolu s jeho rodinou na území tohto štátu sú faktory, ktoré musia príslušné vnútroštátne orgány pri posudzovaní záujmu dieťaťa zohľadniť.

69. V tejto súvislosti sa domnievam, že treba zohľadniť dôvody, pre ktoré rodinní príslušníci odišli z hostiteľského členského štátu. Je pravda, že daný prípad predložený Súdnemu dvoru sa odlišuje od situácií, ktoré tento súd posudzoval v rozsudku z 19. marca 2019, Ibrahim a i.⁴⁰ a v ktorých existovalo vážne riziko, že sa so žiadateľom o medzinárodnú ochranu bude v hostiteľskom štáte zaobchádzať spôsobom nezlučiteľným s jeho základnými právami z dôvodu systémových alebo celoplošných nedostatkov alebo nedostatkov týkajúcich sa určitých skupín osôb. Ak by sa však nezohľadnili dôvody, pre ktoré rodinní príslušníci odišli z hostiteľského členského štátu, nedodržali by sa tým záruky, ktoré normotvorca Únie poskytuje maloletým osobám, a ustanovenia, ktoré výslovne upravujú posúdenie najlepších záujmov dieťaťa. Normotvorca Únie tým, že v článku 6 ods. 3 nariadenia č. 604/2013 stanovuje, že pri posudzovaní najlepších záujmov dieťaťa členské štáty medzi sebou „úzko spolupracujú“ a náležite zohľadňujú blaho a sociálny rozvoj dieťaťa, vlastne vyžaduje od príslušných vnútroštátnych orgánov, aby zväzili všetky skutkové okolnosti týkajúce sa životných podmienok dieťaťa v dotknutých členských štátoch.

70. V tejto súvislosti sa nedomnievam, že z rozhodnutia rodičov opustiť hostiteľský štát možno usudzovať, že jednoducho majú snahu obísť alebo zneužiť pravidlá spoločného európskeho azylového systému. Rozhodnutie opustiť uvedený štát, v ktorom všetci rodinní príslušníci vrátane malých detí požívajú medzinárodnú ochranu po tom, čo boli nútení opustiť krajinu pôvodu a podstúpiť tak riziko spojené so vzdaním sa istoty a výhod, ktoré toto postavenie poskytuje celej rodine, urobili rodičia buď z nevedomosti, alebo z nutnosti a po zrelej úvahe so zreteľom na najlepšie záujmy ich detí. Vo veci samej tak rodinní príslušníci žalobkyne podľa všetkého opustili Poľsko a presťahovali sa do Nemecka z dôvodu zastrešovania, ktoré museli znášať v hostiteľskom štáte pre svoj pôvod. Vo veci *Ministre de l'immigration et de l'asile (C-153/21)*, v ktorej bolo prerušené konanie, sa rodičia takisto rozhodli opustiť Grécko okrem iného z dôvodu životných podmienok, podmienok prijatia a prevzatia ich detí, ktoré boli podľa nich žalostné. Nemyslím si preto, že by takéto premiestnenie bolo možné zjednodušené alebo všeobecne označiť za „turistiku“ rodičov – aby som sa vyjadril slovami použitými v niektorých procesných písomnostiach.

71. Za okolností, o ktoré ide vo veci samej, keď dieťa podalo žiadosť o medzinárodnú ochranu v členskom štáte, na ktorého území sa narodilo a kde má spolu s rodinnými príslušníkmi v čase podania tejto žiadosti obvyklý pobyt – čo prináleží overiť príslušným vnútroštátnym orgánom – sa domnievam, že záujem tohto dieťaťa vyžaduje, aby za posúdenie jeho žiadosti zodpovedal tento štát. Akékoľvek riešenie spočívajúce vo vytrhnutí tohto dieťaťa a jeho rodinných príslušníkov zo sociálneho prostredia, do ktorého sa začlenili, z dôvodu, že títo rodinní príslušníci požívajú medzinárodnú ochranu v inom členskom štáte, by bolo úplne v rozpore so záujmom dieťaťa.

³⁹ Pozri v tejto súvislosti rozsudok z 8. júna 2017, OL (C-111/17 PPU, EU:C:2017:436, bod 42 a nasl., ako aj citovaná judikatúra), týkajúci sa vykonania nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (Ú. v. EÚ L 338, 2003, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 243).

⁴⁰ C-297/17, C-318/17, C-319/17 a C-438/17, EU:C:2019:219.

72. Toto kritérium mi pripadá najjednoduchšie a najviac rešpektujúce záujmy dieťaťa, keďže môže zaručiť účinnosť práv, ktoré dieťaťu priznáva článok 18 Charty, tým, že mu zaručuje efektívny prístup k postupu na posúdenie jeho žiadosti a jej rýchle vybavenie.

73. Som si však vedomý toho, že toto kritérium by malo byť zároveň spojené s prechodom zodpovednosti za medzinárodnú ochranu poskytnutú rodinným príslušníkom dieťaťa, a to s cieľom zaručiť účinnosť práva na azyl, ktoré majú títo rodinní príslušníci podľa toho istého článku.

74. Účinnosť tohto práva totiž vyžaduje zaručiť nielen prístup dieťaťa ku konaniu o posúdení jeho žiadosti o medzinárodnú ochranu, ale tiež možnosť pre rodinných príslušníkov požívať práva, ktoré im vyplývajú z postavenia utečenca, pokiaľ im toto postavenie nebude odňaté alebo kým nebude ukončené. Za súčasného stavu však štát, ktorý poskytol ochranu, nie je fakticky schopný plniť si svoje povinnosti, lebo dotknutí rodinní príslušníci opustili jeho územie bez toho, aby im na to bolo udelené povolenie. Rovnako tak Spolková republika Nemecko nemôže z právneho hľadiska nahradiť ochranu poskytovanú krajinou pôvodu vlastnou ochranou, keďže dotknutí rodinní príslušníci sa navyše na jej území zdržiavajú neoprávnene.

75. Okrem toho z rovnakých dôvodov, ako sú dôvody uvedené v bodoch 44 až 46 vyššie, rodinní príslušníci nie sú ani oprávnení požadovať hospodárske a sociálne práva a výhody uvedené v článkoch 23 až 35 smernice 2011/95, keďže individuálne spĺňajú kritériá na priznanie medzinárodnej ochrany, o čom svedčí ich postavenie utečenca, ktoré im bolo priznané.

76. Za týchto okolností by teda malo dôjsť k prechodu zodpovednosti za medzinárodnú ochranu poskytnutú rodinným príslušníkom dieťaťa na základe Európskej dohody o prechode zodpovednosti za utečencov. V prejednávanej veci poľské orgány s týmto prevodom na základe článku 4 ods. 1 tejto dohody síce zrejme súhlasili, avšak nemecké orgány podľa všetkého v tomto smere neprijali žiadne opatrenia.⁴¹ Pripomínam však, že podľa článku 2 uvedenej dohody sa vychádza z toho, že k prechodu zodpovednosti za utečencov dochádza uplynutím dvoch rokov skutočného nepretržitého pobytu v druhom štáte so súhlasom orgánov tohto štátu, alebo skôr, ak druhý štát povolil utečencovi zostať na jeho území buď natrvalo, alebo počas obdobia, ktoré je dlhšie než platnosť cestovného dokladu.

77. Vzhľadom na všetky tieto úvahy teda navrhujem, aby Súdny dvor rozhodol, že v situácii, keď bola členskému štátu predložená žiadosť o medzinárodnú ochranu dieťaťa, ktorého rodinní príslušníci majú postavenie utečenca v inom členskom štáte, sa článok 3 ods. 2, ako aj článok 6 ods. 1 nariadenia č. 604/2013 majú vykladať v tom zmysle, že najlepšie záujmy dieťaťa vyžadujú, aby bol na posúdenie uvedenej žiadosti príslušný členský štát, ktorému bola táto žiadosť predložená, ak sa toto dieťa narodilo na jeho území a má v ňom spolu so svojimi rodinnými príslušníkmi ku dňu podania žiadosti obvyklé bydlisko.

⁴¹ Spolková republika Nemecko a Poľská republika túto dohodu ratifikovali.

V. Návrh

78. Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálne otázky, ktoré položil Verwaltungsgericht Cottbus (Správny súd Cottbus, Nemecko), takto:

1. Článok 20 ods. 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov, sa má vykladať v tom zmysle, že sa nemôže analogicky uplatniť na situáciu, keď dieťa podá žiadosť o medzinárodnú ochranu v členskom štáte, na ktorého území sa narodilo a kde býva spolu so svojimi rodinnými príslušníkmi, keď títo rodinní príslušníci už požívajú medzinárodnú ochranu v inom členskom štáte.
2. Členský štát nemôže na základe analogického uplatnenia článku 33 ods. 2 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany považovať žiadosť o medzinárodnú ochranu podanú dieťaťom za neprípustnú z dôvodu, že jeho rodinným príslušníkom poskytol medzinárodnú ochranu iný členský štát.
3. V situácii, keď bola členskému štátu predložená žiadosť o medzinárodnú ochranu dieťaťa, ktorého rodinným príslušníkom bolo priznané postavenie utečencov v inom členskom štáte, sa má článok 3 ods. 2, ako aj článok 6 ods. 1 nariadenia č. 604/2013 vykladať v tom zmysle, že najlepšie záujmy dieťaťa vyžadujú, aby bol na posúdenie uvedenej žiadosti príslušný členský štát, ktorému bola predložená, pokiaľ sa toto dieťa narodilo na jeho území a má v ňom spolu so svojimi rodinnými príslušníkmi ku dňu podania žiadosti obvyklé bydlisko.